

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.
Stoji za
celo leto 3 gl. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
ikrat natismena
od vrste 15 kr

Naročnina,
omazila in reklamejsi
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprte rekla-
macije so
poštine proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prideže
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.
Nepriljubljena pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
sebo poslana knjiga
se ne vračajo.

Enketa za ureditev učiteljskih plač na Štajerskem.

Da bi se zboljšalo gmotno stanje štajerskemu učiteljstvu, izdelala je štaj. učiteljska „Zaveza“ poseben načrt, po katerem bi se naj učiteljske plače z novega uredile in je ta načrt s posebno spomenico predložila vis. dež. zboru. Ta je potem dež. odboru naročil, da skliče v teku leta posebno enketo, da zasliši njeno mnenje ter potem o tem poroča v prihodnjem zasedanji dež. zbora. Ta enketa se je zbrala 29. oktobra v Gradci. Razun štirih učiteljev bili so navzoči udje dež. šol. sveta, dež. odbora, naučnega odseka, župan graški in pa več poslancev, ki so zastopali razne stranke. Enketi je predsedoval deželni glavar grof Attems.

Prvi je povzel besedo dr. vitez Schreiner ter je zlasti povdarjal, da se enketa v prvi vrsti izreče o tem, kje bode dobiti pripomočkov za povišanje učiteljskih plač. Ako bi se pa to ne zgodilo, ako bi se namreč ne moglo nasvetovati, odkod dobiti potrebnih denarnih sredstev za zboljšanje učiteljskih plač, potem bi bilo celo delo brezuspešno, kajti je ravno to poglavitno vprašanje, v katerem se ima enketa posvetovati in je tudi rešiti.

Drugi govorniki, ki so se za njim k besedi oglasili, bavili so se najbolj sé sedaj-nimi plačilnimi razredi ter so bolj ali manj vsi naštevati večje in manjše pomanjkljivosti tega sedaj veljavnega sestava.

Že za časa, ko so se šole v štiri plačilne rede razvrstile, se ni postopalo po vsem pravično in nepristransko in prav mnogokrat se je zgodilo, da se je ta ali una šola prav samovoljno uvrstila v nižji ali višji plačilni razred. Vsled tega so nastale velike in po vsem neopravičene razlike med posameznimi šolami, kar je tudi glavni uzrok, da se je učiteljstvo kakor tudi javno mnenje, izreklo proti tej naredbi, ki ne ugaja več niti našemu času niti stanovskim razmeram učiteljstva.

Sicer se pa ne da tajiti, da tiči glavni pogrešek o sestavu samem, zato se tudi dotičnim organom, ki so pri razvrstitvi šol v plačilne razrede sodelovali, ne more in ne sme očitati, da bi bili povsod vedoma in nalašč krivično postopali. Dokler bode ta sestav v veljavi, pač ne bode nihče, in naj ima še tako dobro voljo, mogel odpraviti vseh iz njega izvirajočih krivic.

Kakor se kaže, je bilo glavno načelo, po katerem so se posamezne šole uvrstile v višji ali nižji plačilni razred to, da je življenje po deželi in samotah ceneje, nego po mestih in bolj obljudenih krajih. Da se je tudi med Zgornje-, Srednje- in Spodnještajerskim v tem oziru napravil velik razloček, bodi samo omenjeno. Da je pa to načelo popolnoma neresnično, dokazalo se je že mnogokrat in tudi javni listi so o tem že toliko govorili, da ga dandanes menda ni več človeka, ki bi o tem še dvomil, ako so mu

seveda razmere le dovolj znane. Učitelji v samotah živé v vsakem oziru v neugodnejših razmerah, kakor njihovi tovariši po mestih, trgih in drugih večjih krajih. Vse, kar potrebujejo, dobiti morajo od drugod — v kraji dostikrat najpotrebnejših stvari ni dobiti — in morajo torej tudi plačevati za pot in druge reči. In ti potni troški so dostikrat prav zdatni, kajti ljudje sploh mislijo, da ima učitelj itak dobro plačilo in torej tudi lahko več plača, nego kdo drugi. Vse te stroške pa si prihrani tovariš, ki živi v večjem kraji.

Ako pride bolezen v učiteljevo hišo, tako mora poslati po zdravnika in zdravila v bližnje mesto ali trg, kar gotovo zopet več stane, nego v kraji, v katerem zdravnik stane. Ako hoče učitelj svoje otroke dostojno oskrbeti, tako ga to na deželi zopet mnogo več velja, kakor pa v mestu, kjer ima na izbiro raznovrstnih učilišč. Pa tudi postranskih zaslužkov je lažje dobiti v večjih krajih, kakor pa v gorskih samotah. Poleg vsega tega se mora učitelj, ki živi in deluje v takih samotnih krajih omejiti skoraj čisto na se in svojo rodbino, odpovedati se mora vsakemu telesnemu in duševnemu razvedrilu. Ako torej pomislimo, da so se vsi učitelji jednako veliko učili in da imajo vsi izpolnjevati jedne in iste dolžnosti, tako gotovo ni pravično, da so tisti, ki že itak v neugodnejših razmerah živé, tudi še gmotno na slabšem od svojih tovarišev po mestih, trgih in drugih bolj obljudenih krajih.

Sedajni plačilni razredi so pa tudi glavni uzrok nestalnosti učiteljskega osobja. Celo naravno je, da vsak teži po tem, da si zboljša svoje gmotno stanje. Ako se torej izprazni učiteljska služba, ki je nekoliko boljša, tedaj kar mrgoli od prošenj. Da! celo ljudje, ki že mnogo let na istem mestu delujejo, ki so se z dotičnimi razmerami popolnoma spoprijaznili, dadó se spregovoriti, da prosijo radi par grošev na drugo mesto. In ako potem tudi službo dobé, tako se vendar tujemu kraju, novim razmeram ne morejo več lahko privaditi in nasledek tega je, da se ne čutijo več tako srečnih in zadovoljnih, kakor na prejšnjem mestu. Navadno se potem tak nesrečnež slepo uda nemili osodi, on zgubi vso veselje do svojega stanú, do svojega dela. Tako je torej prva šola izgubila delavno učiteljsko moč, druga pa z njo ni prav nič pridobila. Vsemu temu pa je gotovo največ kriv sedajni krajevni razredni sestav.

Na Spodnještajerskem pa je učiteljstvo še posebno na slabem. Tamkaj se namreč učiteljske službe v II. ali celo v I. plačilnem razredu razpišejo morebiti vsakih 15 let jedenkrat. Na Zgornje- in Srednještajersko pa slov. učitelji tudi ne morejo lahko prositi, kajti pové se jim navadno že naprej, da dotične službe ne dobé zato, ker znajo slovenski in ker je pomanjkanje učiteljev na slov. Štajerskem še večje, kakor na nemškem Štajerskem. Tako si torej slov. učitelji po potu kompetence svojega gmotnega stanja niti zboljšati ne morejo, temveč morajo biti zadovoljni s tem, kar jedenkrat imajo. In vendar delajo slov. učitelji več, kakor nemški, kajti kjer bodi morajo v dveh jezikih poučevati, in to pri prenapolnjenih razredih.

Vse te krivice pa se bodo odpravile le takrat, kadar se bode odpravil sedajni razredni sestav. Potem se bodo učitelji manj selili in prestavljali, stalnost postala bode mnogo večja, kar bode gotovo šoli največ koristilo.

Pri sedajnih plačilnih razredih se prav pogosto prigodi, da pridni, marljivi in delavni učitelji leta in leta ostanejo na svojem mestu in da se jim torej pri vsem trudu in naporu vendar ne posreči, zboljšati svoje gmotno stanje. Pri oddavanji učiteljskih služb se žalibog prav mnogokrat ozir jemlje na vse drugo, nego na to, kar bi moralo biti vselej prvo in merodajno, namreč na službena leta in na usposobnost. Tako se večkrat zgodi, da dobi mlajši učitelj prednost pred svojim starejšim, ravno tako in dostikrat tudi še bolj sposobnim prošnikom. To krivično postopanje pa rodi le zavist in nezadovoljnost v srci tistih, ki se prezirajo. Če potem tak učitelj sčasoma zgubi ljubezen in

veselje do šole, do svojega dela, se pač ni čuditi. In tako je zopet le šola, katera pri teh neugodnih razmerah, ki so večinoma le posledica sedajnega razrednega sestava, največ trpi. Pa tudi vis. deželni šol. svet pride vsled sedaj obstoječih plačilnih razredov pogostokrat v zadrego. Ker se učitelj, ki se iz službenih ozirov prestavi, v svojih dohodkih ne sme prikrajšati, zato se je že zgodilo, da se je takemu podelilo boljše in ugodnejše mesto, nego ga je popred imel. Tako se je pred nekaterimi leti nadučiteljsko mesto, za koje je prosilo okoli 30 prošnikov, podelilo osebi, ki se je morala iz službenih ozirov prestaviti. Dež. šolski svet pa ni mogel drugače ravnati, ker ni bilo nobednega mesta v enakem plačilnem razredu izpraznjenega. Čuditi se pa ni, ako se potem med učiteljstvom slišijo razne pikre opazke.

Tudi je celo neumevno, zakaj bi ravno pri učiteljstvu plačilo moralo biti zvezano s krajem, ko se vendar pri vseh drugih deželnih in državnih službah ravna po številu službenih let.

Da se je sedanji razredni sestav popolnoma preživel, priča tudi to, da med ljudstvom nima več pravih simpatij. Peticije, katere so razne korporacije predložile vis. dež. zboru, da se opusté plačilni razredi, gotovo svedočijo, da ta naprava ne ugaja več našemu času in da se bode morala prej ali slej opustiti.

Konečno se še omenja, da ne mislijo takole štajerski učitelji, ampak da so se v tem smislu izrekle tudi enquete na Spodnje-Avstrijskem, Češkem in Moravskem, in da so le ti nazori v dotičnih deželnih zakonih, ako že ne popolnoma, vsaj deloma našli svoj odmev.

(Konec sledi.)

Slovniška teorija Kernova.

Piše dr. Janko Bezjak.

(Dalje.)

A sedaj premišljujmo dalje! Ali se strinja ta **es** tudi s predstavo, ki jo imamo? Ali označujemo istinito katero predstavo s tem zaimkom? — Ne. Saj nimamo nobedne predstave o izvršujočem podlogu, saj ne mislimo nanj. Ali je morda kdo že mislil na stvar, ki bi neki povzročevala isto stanje, ko je rekel: *Es dürstet mich, ali es friert mich, ali es blitzt?* — Gotovo ne in vendar rabil je zaimek **es**.

Ta beseda torej tu nima nobedne vsebine; kajti ne more se ozirati na nobedno reč, naj bi še bila tako malo določena. Že iz tega sledi, da mora imeti **es** le formelni pomen. A to še hočemo dokazati tudi drugače. Ko bi ta zaimek imel kakšen pomen in bi bil istiniti osebek, ne smeli bi ga izpuščati. In vendar je to mogoče pri precejšnjem številu brezosebkih glagolov. Treba je samo na začetek postaviti drugo besedo, in **es** odpade. Primerjajmo: *es hungert mich, mich hungert; es mangelt an Geld, an Geld mangelt; es friert mich, mich friert; es erbarmt mich, mich erbarmt; es wird im Saale getanzt, im Saale wird getanzt* itd. V staronemščini rabil se je **es** pri teh glagolih mnogo redkeje, ko se rabi sedaj; v spisih starih Gotov ga pri njih sploh ni najti, n. pr.: *rigneith* (es regnet). Iz tega sledi brezdvomno, da v starogermanskem jeziku brezosebki glagoli sploh niso imeli zaimka **es**. Pa tudi vzrok bomo povedali, zakaj so jeli tekom časa rabiti **es**. Zato nam je treba samo pokazati na tiste vrste, ki smo jih o enakem slučaju napisali v 16. številki, razpravlja je o stavkih, katerim je osebek **es** poleg drugega osebka. Rekli smo takrat, da se **es** postavlja začetkom stavkov, če nimajo osebka na prvem mestu, ker besedni red nemščine zahteva, da se stavek začenja z osebkom. Brezosebki glagoli pa so takoj prvotno tvarjali stavke brez osebka. Tekom časa jeli so pogrešati osebka in ga na prvem mestu nadomestovati z osebnim zaimkom srednjega spola, o ka-

terem smo trdili, da je izraz nejasnosti, nedoločnosti in skrivnosti; tako so kazali, da osebkka ne poznajo. Ko pa je stopila katera druga bolj naglašena beseda na prvo mesto, odpal je **es**. A z nekaterimi glagoli spojil se je **es** tako močno, da tudi takrat ne odpade, ko se besedni red prevrže in zadobi druga beseda **es**-ovo mesto; n. pr.: **es** treibt ihn fort, fort treibt **es** ihn; **es** rauscht im Walde, im Walde rauscht **es**; **es** donnert mächtig, mächtig donnert **es** itd. Tako vidimo, da je postal **es** zunanje znamenje brezosebkovih glagolov. Tu imamo slučaj, nekoliko jednak slučaju povratnih glagolov. Pri teh je povratni zaimek **se** prav za prav predmet: dejanje se povračuje na izvršujočo osebo kot predmet: smejim se, veselim se itd.; a vendar nimamo povratnega zaimka za predmet, nego pravimo, da tvarja z glagolom neločljivo združen še le povratni glagol.

A najboljši dokaz za formalni pomen zaimka **es** je ta, da ga pogreša večina arijskih jezikov. Če še pa pristavimo, kaj pravi o tem učenjak J. Grimm, povedali smo, mislim, dovolj. Ta piše v svojem imenitnem slovarji 3. 1112 tako-le: „Der Grund dessen, was unser Inneres bewegt, erfreut oder traurig macht, kann ebenso versteckt liegen als die Ursache einer äußeren Naturerscheinung, darum sagt dafür ein leiser unpersönlicher Ausdruck zu, der ganz unterbleiben könnte und in anderen Sprachen unterbleibt. In dem „es“ ist kein leibhaftes Subject gelegen, nur der Schein oder das Bild davon.“ Tako smo prisiljeni do izjave: V nemških stavkih, v katerih je povedek izražen po brezosebkovem glagolu, osebni zaimek ‚es‘ ne odgovarja nobedni stvari, niti realni niti idejalni, torej ne more biti izraz osebkka, ampak je le formalna besedica, ki stoji na tistem mestu, na katerem bi moral biti istiniti osebek. — Rekel bo morda kdo, da smo nedosledni; kajti oziraje se samo na stavkove besede in njih sklad, morali bi trditi, da je **es** osebek. To smo že povdarjali zgoraj, a popolnoma si ne moremo zamašiti ušes, če vpije proti nam stavkova misel tako močno, da se ji moramo udati.

Čisto kaj drugega pa je, če stopi na mesto zaimka ‚es‘ nedoločni zaimek ‚etwas‘. Potem stavek takoj neha biti brezosebkov. Na videz mala, a v istini velika razlika je med stavkoma: **es** trieb ihn fort aus der Heimat in **etwas** trieb ihn fort aus der Heimat. V prvem stavku izjavljamo le nagon, vsled čegar je zapustil domovino; kaj je povzročilo ta nagon, tega ne vemo, ne predstavljamo si in tudi ne izjavimo; slovenski rečemo: gnalo ga je iz domačije. V drugem stavku pa skušamo izraziti tudi stvar, ki ga je primorala, da je zapustil domačijo. Da-si ne vemo, kaj je, vendar vemo, da je nekaj, kar bi se dalo morda tudi določiti; slovenski bi rekli: n e k a j ga je gnalo iz domačije. Taki stavki še so: da lief mir was durch den Sinn; dort rauscht etwas; da juckt mich was itd.

Predno dovršimo ta odstavek, naj še razjasnimo nekatere stavke. Brezosebkovim stavkom morejo pripadati tudi stavki, po katerih izražamo bivanje ali nasprotje bivanja. Pravimo, da morejo; kajti bivanje izjavljamo tudi po osebkovih stavkih; n. pr.: očeta ni doma in oče niso doma; es gibt einen Gott in ein Gott ist. Tu nam je razjasniti skladnjo: očeta ni doma. Odkod je roditelj očeta? Kateri stavkov člen je? Navadno imajo tudi tu roditelj za osebek, kazaje na osebkov stavek: oče niso doma. Po naši razpravi tako biti ne more. Tukaj nam prideta na pomoč stavka, ki ju čitamo pri Ravnikarji: po vseh potih **jo** je, koder bi vtegnil priti (sie ist auf allen Wegen itd.); do vsih ljudi **ga** je bilo polno ljubezni (gegen alle Menschen war er voll Liebe.) Ta skladnja je sedaj jako redka, a pristno slovenska je; kajti Ravnikar je iskal med prostim ljudstvom nepopačene slovenščine in jo je tudi pisal. Znana pa je posebnost slovanščine, po kateri ima nikalnica moč, da pri prehajalnikih pomakne tožilnik v roditelj: učitelj hvali učenko, učitelj **ne** hvali učenke. Če to posebnost obrnemo na gori omenjeni stavek, dobimo po primerni izpremambi: po nobednih potih ni **je** (sie ist auf keinem Wege.) Iz

takih nikalnih stavkov in iz prej navedenih dveh smemo torej sklepati, da je bila ova trdilna skladnja s tožilnikom nekdanj razširjena mnogo bolj nego dandenešnji, da so pravili: sestre ni doma in sestro je doma, sestre ni bilo doma in sestro je bilo doma. Ta skladnja pa je brezosebkova: bivanje se izraža samo ob sebi ali trdilno, ali nikalno; oseba, ki biva, postavi se v zavisni sklon. Nadalje smemo sklepati iz teh stavkov, da se je glagol ‚biti‘ rabil nekdanj kakor prehajalnik, torej v tem smislu, kakor v nemščini glagol ‚geben‘, ki tudi bivanje izrazuje: es gibt einen Gott. Miklosich pravi na str. 35: „Ich habe früher diesen Accusativ durch die Annahme einer ursprünglichen transitiven Bedeutung des Verbum esse erklären zu sollen geglaubt, halte jedoch jetzt diese Ansicht für unrichtig und meine, dass in subjectlosen Sätzen *jest* (ist) einen Zustand bezeichnet und dass in solchen Sätzen die von dem Zustande afficierte Person oder Sache als Complement in den Accusativ zu stehen kommt, wie dies in ‚mich dürstet, im Gegensatz zu ‚ich dürste‘ der Fall ist“. — A naj že velja to ali ono, izvestno je, da so ti stavki brezosebkovi in da je tožilnik oziroma roditelj osebe ali stvari po vsej skladnji predmet ali dopolnilo.

Tu je še navesti stavke, v katerih slovenščina glagole, izrazujoče neko stanje, sicer rabi z osebkom, a izjemno v nikalnem smislu tudi brez osebkov: kamena ne bo ostalo na kamenu; ni kanilo kaplje, ni prišlo nevihte, ne raste drugega itd. Glagol ostati služi nam tako tudi v trdilnem smislu: ostalo je pšenice.

Ali naj imamo tožilnik tudi za predmet v sledečih brezosebkovih stavkih: bilo je silo ljudstva, cel voz je bilo ranjenih, bilo je štiri sode vina, ali naj raje menimo, da je takozvani tožilnik mere (*accusativus mensurae*), tega ne moremo razsoditi.

Isto tako je težko določiti povsem neovržno stavke kakor: slišati ni zvonú, videti ni ničesa, navesti nam je izrek, hoditi mi je po gorovji, tu je izreči besede itd. V teh in enakih stavkih izraža nedoločnik, spojen s pomožnikom, ali mogočnost oziroma nemogočnost, ali potrebnost oziroma nepotrebnost. Gre se pa tukaj za to, ali naj sodimo, da nedoločnik zastopa tožilnik, oziroma roditelj, ali da zastopa imenovalnik. Če je prva misel prava, imamo brezosebkove stavke, katere nam je prav tako razložiti, kakor smo razložili stavek: po vseh potih jo je, oziroma; nikjer ni je: nedoločnik je predmet. Če pa je druga misel prava, moramo stavek: videti je, oziroma videti ni, tako razsoditi, kakor sodimo stavek: Bog je. Tako preidemo na zadnjo točko, ki smo jo hoteli tukaj pojasniti.

Takoj začetkom moramo izjaviti, da se ne moremo strinjati z Miklosich-em, ki trdi na str. 34 o stavku: es ist ein Gott to-le: „In ‚es ist ein Gott‘ wird der Begriff ‚Gott‘ absolut, ohne Subject aufgestellt; ebenso: ‚es sind Götter‘. Das ‚ist‘ des Existentialsatzes tritt an die Stelle der sogenannten Copula ‚ist‘, die in vielen, bei weitem nicht in allen Sprachen, zur Aussage unentbehrlich, diese Bedeutung hat, wie eine Personalendung der Verba finita, wie ‚es ist Sommer‘, ‚es ist Nacht‘, neben ‚es sommert‘, ‚es nachtet‘, deutlich zeigen. ‚Ist‘ ist demnach kein Prädicat“. O vezilu je‘ bomo govorili pri povedku; tu se protivimo le mnenju, da ‚je‘ ne bi mogel biti povedek. Ni-li popolnoma ista misel in ista skladnja, če rečemo: Bog biva (eksistuje) in če rečemo: Bog je? Ali v prvem stavku ni ‚biva‘ povedek? ‚Bog‘ pa je podlog onemu stanju, ki je zaznamovano po glagolu ‚bivati‘: o Bogu se pravi, da biva; ‚Bog‘ je torej osebek. Prav isto pa nam je trditi tudi o stavku: Bog je. Glagol ‚biti‘ ima tu svoj prvotni pomen, zaznamuje bivanje (*existenco*.) V nemškem stavku: ‚es ist ein Gott‘ kaže ‚es‘ na osebek Gott; torej je tako razložiti, kakor v stavku: es spricht der Herr; čitatelje opozarjamo na številko, kjer smo več pravili o tej reči.

Miklosich je prišel do svoje izjave zaradi tega, ker se je preveč oziral na misel, premalo na obliko. ‚Gott ist‘ mu je jeden pojem, izražen po dveh besedah, izmed katerih mu druga zastopa osebito povednih glagolov; ko bi mogli zvezati te dve besedi v jedno, dobili bi glagol ‚gottsein‘. Ta glagol bil bi brezosebkov in istotako stavek ‚gottist‘ brezosebkov. Tako pa ne moremo soditi, ker imamo dva pojma: pojem ‚biti‘ in pojem ‚Bog‘ in ker ta dva pojma tudi izražamo vsakega s svojo besedo. Miklosich podpira svojo trditev s primeroma: es ist Sommer = es sommert in es ist Nacht = es nachtet.

(Dalje sledi.)

III. deželna učiteljska konferencija v Gorici.*)

(Konec.)

Ko sta bili še Nj. vzvišenosti gospoda c. kr. namestnik Rinaldini in deželni glavar grof Franc Coronini konferencijo na kratko pozdravila, javi gospod predsednik III. deželno učiteljsko konferencijo otvorjeno in povabi navzoče, naj si ogledajo učno razstavo.

To se je zgodilo in bil je sploh ta dan posvečen večinoma učni razstavi, o kateri smo poročali na drugem mestu.

Popoldan so se sestavili posamezni odseki, ki so imeli potem v predsledku mej prvo in drugo glavno sejo konferencije svoja posvetovanja, katera so tri dni (po 7 ur na dan) trajala. Sklepi odsekov so potem prišli v drugi glavni seji pred konferencijo.

Druga glavna seja

zvršila se je v ponedeljek 17. septembra. Predsedoval je c. kr. dež. šolski nadzornik Anton vit. Klodič, navzoči pa so bili vsi c. kr. okr. šolski nadzorniki in vsi odposlanci, kakor tudi one učiteljice, katere so se k konferenciji pozvale.

I.

V imenu odseka za risanje, poroča gosp. M. Kante, nadučitelj sežanski. Odsekovi predlogi, kateri se sprejmejo le malo spremenjeni, so: V ljudskih in meščanskih šolah naj se poučuje risanje — fakultativno brez pik — sicer pa prvi dve leti na risanke s pikami po 2 in 4cm oddaljenosti. 2. Podobe naj bodo velike — večinoma le po jedna na vsaki strani. 3. Učni načrti ostanejo sedanji: prvo leto se riše po narekovanji, drugo po spominu, tretje krive črke na čist papir. Da bode učiteljstvo imelo primernih predlog, naprosi se navzočega profesorja risanja, gosp. Comela, da sestavi predloge. Da bodo rabile vse šole v deželi jednake risanke, naprosi se isti profesor, da priredi primerne zvezke, za katere se poišče založnik. Zadnje lete sme se risati tudi s črnilom.

II.

O uredbi načrta za nadaljevalne tečaje in o šolskih vrtilih je poročal: a) za ženska ročna dela gosp. ces. svet. Fr Vodopivec, b) za kmetijske nadaljevalne tečaje gosp. okr. šol. nadzornik M. Sinkovič ter gosp. Zurman, učitelj v Gorici. Konferencija je sprejela z majhnimi spremembami začasni dosedanji učni načrt s pristavki, da nadaljevalni tečaji ne dosejajo svojega namena, da so le v nadlego in zavoro učencem, roditeljem in uči-

*) **Popravek.** V zadnji (21.) številki sta se vrnila kar na prvi strani dva neljuba tiskovna pogrška. Bere naj se namreč 10. vrsta od zgoraj: „sami trdè, gojiti, kar je v resnici itd.“ mesto: „tajiti, kaj“. Isto tako mora stati str. 293, št. 19 v 4. vrsti od zgoraj: „zopet do nekega mejnika (ne majnika) in na isti strani 8. vrsta od spodaj pa: „in blagoslovili Vas bodo vselej za...“ itd. mesto „in blagoslové Vas vesele, za...“ itd.

teljstvu, ter se je vsled tega jednoglasno sprejel predlog gosp. Falconera, nadučitelja v Gradišči, vsled katerega naj bi se nadaljevalni tečaj odpravil ter mesto njega naj bi otroci raje hodili sedem let v vsakdanjo šolo, a osmo šolsko leto naj bi odpadlo.

O tem predlogu, ki je bil ob jednem jednoglasno sprejet predlog odseka o nadaljevalnih tečajih, vnela se je dolga razprava. Znamenita je pri tem okoliščina, da so ga priporočali vsi okr. šolski nadzorniki ter da so vsi odposlanci z dejanskimi dokazi iz prakse obsojali sedanje nadaljevalne tečaje ter mesto njih priporočali skrčenje šolske dobe na sedem let, kar bi bilo tudi roditeljem le v olajšanje izvrševanja šolske dolžnosti, ker bi bili otroci s končanim 13 letom že prosti za domače delo na polji, ali za rokodelstvo, ali za službo.

Tudi gosp. predsednik je večinoma pritrjeval razlogom zagovornikov tega predloga, kateri se tudi strinja s postavnimi odločbami, vsled katerih more deželni šol. svet, zasljašvši okr. šol. svete, uvesti spremembo, ki bode le v prosep šoli, v napredek mladini in v olajšanje roditeljem.

Upamo, da bode presl. c. kr. okr. deželni šolski svet in vsi slavni c. kr. okr. šol. sveti gotovo pritrčili predlogu ter tako uredili naše šolstvo, da bode v prosep deželci naši.

Dokler se ne uvede ta prememba, sprejel se je predlog, da naj se skrči nadaljevalni tečaj na tri ure na teden za jedno- in dvorazrednice, a na štiri ure za tri- in večrazrednice in to radi postavne določbe, da se ob nedeljah in praznikih ne sme imeti šole.

III.

Posamezni predlogi, katere je konferencija sprejela :

1. Učne knjige za ljudske šole naj se preuredé tako, da bodo odgovarjale našim razmeram in našim učnim načrtom. Predlog je stavil in utemeljeval g. Peter Medvešček, nadučitelj v Sv. Križu.

2. Ljudsko-šolsko učiteljstvo naj bi imelo v deželnem šolskem svetu vsaj jednega zastopnika, katerega bi volila deželna učit. konferencija. Predlagatelj isti.

3. Učiteljstvo, katero poučuje nemščino kot prosti predmet, naj dobiva vsaj 50 glđ. letne nagrade ali pa naj se pouk v nemščini odpravi. — Predlagatelj isti.

4. Učiteljstvu naj se šteje pokojnina po letih, a ne po petletninah, kakor doslej, kar je prouzročalo učiteljstvu občutno krivico, da je moralo služiti po 1, 2, 3, da celó po 4 leta in sicer za penzijo upravičena leta, ne da bi se mu štela. N. pr. ako je služil 19 let, štelo se mu je 15; ako je služil 29 let, se mu je štelo 25 itd. Presl. c. kr. deželni šolski svet se obrne gotovo v kratkem do vis. deželnega zbora, da popravi v nebó vpiječo krivico.

5. Predlog gosp. M. Kante-ta meri na zboljšanje učit. plač v smislu, da bi prej ko prej prišel v veljavo zakon, kateri je sklenil vis. deželni zbor.

6. V vseh okrajih v deželi in v vseh šolah naj bi se uvedle jednake pisanke gledé na črtanje. — Predl. gosp. Tomšič nadučitelj v Nabrežini.

7. Učiteljstvo naj bi imelo pravico do polovice voznine na železnicah — kakoršno imajo drž. uradniki. — Predl. g. Pizzul.

8. O spremembi postavnih določb gledé na dolžnosti krajnih šol. svetov, da bi se isti lahko prisilili, da vršé svoje dolžnosti gledé na redno hojo v šolo. — Predl. g. nadzornik Dominko.

To važnejši predlogi, ki so bili sprejeti; bilo pa je tudi precej takih, ki so se odklonili, o katerih bi bilo vredno kaj spregovoriti, a naj jih pustimo toliko časa, dokler ne pride druga prilika, pri kateri se sprejmejo.

Pozna je bila že ura, ko je dež. učiteljska koferencija zvršila svojo nalogo. Ko se je ces. svetovalec gosp. Fr. Vodopivec zahvalil predsedniku za spretno vodstvo konferencije in za napredek, katerega kaže naše šolstvo; ko se je gosp. predsednik zahvalil okrajnim šolskim nadzornikom in udom konferencije za sodelovanje ter pohvalil jedinstvo obeh narodnostij — zaključil je sejo s trikratnim živio presv. cesarju. Po „Soči.“

Slovstvo.

Staroslovenska čitanka za višje razrede srednjih šol. Sestavil dr. Jakob Sket, c. kr. profesor. Mehko vezana po 1 gl. 50 kr. Na Dunaju. V c. kr. zalogi šolskih knjig.

V 15. številki lanskega „Popotnika“ sem na konci poročila o „Slovenski slovsstveni čitanki“ izrekel v imenu srednješolskih učiteljev željo, da bi nam g. prof. dr. Sket kmalu spisal še kratko slovnico staroslovenskega jezika in sestavil krestomatijo iz staroslovenskih spomenikov za višje razrede srednjih šol. Tej splošni želji je gosp. sestavljatelj v teku jednega leta ustregel, vrh tega še pa v tem času izdal „Čitanko za četrti razred srednjih šol“, o kateri sem v svojem času v tem listu poročal. Pred kratkim je namreč izšla v c. kr. zalogi „Staroslovenska čitanka“, katero je vsak učitelj slovensčine nestrpno pričakoval. Z veseljem si jo torej ogledamo.

Knjiga obsega obširen uvod (str. I—LX), katerega izborni sestavki nas vpeljujejo v spoznavanje staroslovenskega jezika in njega književnosti. So pa ti-le: 1. Indoevropski jezik in rodovi slovanski (J. Šuman), 2. Sorodnost slovanskih jezikov (J. Šuman), 3. Črtice o prosveti starih Slovanov (Po Gr. Kreku—Fr. Hubad), 4. Slovenske naselbine v IX. stoletju (J. Sket), 5. Državne in cerkvene razmere Slovencev do X. stoletja (S. Rutar), 6. Sv. Ciril in Metod (Fr. Kos), 7. Staroslovenska književnost (D. Nemanič), 8. Staroslovensko pismo (J. Šuman), 9. Staroslovenski jezik (J. Sket), 10. Staro-ali panonsko-slovenski spomeniki (J. Sket.)

Ti sestavki, katerih pisatelji so, kakor kažejo njih imena, naši najbolji šolniki in strokovnjaki, pisani so prav navdušeno in bodo izvestno ogreli učence za častljivo staroslovensčino. V njih*) se izrečno poudarja, in ta trditev tudi kolikor je pač v knjigi za šolo namenjeni umestno, z dokazi podkrepljuje, da je domovina starosloven-

skega jezika nekdanja rimska provinca Panonija, to je, zahodnji del današnje Ogerske in vshodnji del današnje Stajarske; vsled česar se ta jezik tudi panonsko-staroslovenski imenuje. V Panoniji namreč je za časa delovanja slovanskih blagovestnikov v drugi polovici IX. stoletja stanovalo mogočno slovansko pleme, katerega potomci so današnji ogerski in vshodnje-stajarski Slovenci. Staroslovensčina torej ni, kakor bi kdo lahko mislil, mati drugih slovanskih jezikov, ampak njih najstarejša sestra, ki je za nas Slovence tem večje važnosti, ker je naši materinščini bolj podobna, kakor kateremukoli drugih slovanskih jezikov. Panonski Slovani so bili namreč karantanskim Slovincem, kakor učenjaki naše pradede imenujejo, najbližji sosedi, od tod ta velika podobnost v jeziku. To je bilo pisateljem uvodnih sestavkov pač zaradi tega treba poudarjati, ker nekateri novejši učenjaki domnevajo, da sta sv. Ciril in Metod pisala v tedanjem narečju bolgarskih Slovanov, vsled česar le-ti staroslovensčini bolgarsko-staroslovenski jezik pravijo. Sedanja bolgarsčina bi torej bila po mnenju teh učenjakov hčerka staroslovensčine, dočim po panonski hipotezi le-ta nima hčerke, ker so panonski Slovani deloma izumrli, ostali se pa poslužujejo v knjigi jezika karantanskih Slovencev, to je, novoslovensčine. Širše kroge bi znalo tudi zanimati, kar nam pripoveduje 8. sestavek, da je starejše pismo, (azbuka), ki je imenujemo glagolico, znašel sv. Ciril, mlajše pismo, cirilico, pa najbrž njegov učenec sv. Klement. Današnje nazivanje teh dveh pisem torej ni primerno.

Za uvodom sledi staroslovenska slovnica (str. 1—86), ki nam pa ne podaja samo oblikoslovja, ampak tudi vsa važnejša pravila iz glasoslovja in skladnje. Spisana je tako lahkoumljivo, da njeno poučevanje in učenje ne bo delalo nikakoršnih težkoč. Nadalje nahajamo staroslovensko berilo (str. 87—139), ki obstaja iz odlomkov glagolskih spomenikov (str. 87—124) in cirilskih (str. 125 do 139). Glagolske spomenike imenujemo nam-

*) Glej 7. in 9. sestavek!

reč tiste, ki so pisani z glagolskim pismom, so starejši in imajo vsled tega pristnejši jezik. Zato je bilo tudi umestno, da zavzemajo v čitanki več prostora, kakor cirilski, ki so mlajši in katerih jezik je bolj pomešan s ptujimi elementi, zlasti z besedami in oblikami tistega slovanskega jezika, h kateremu je pripadal oni svečenik, ki jih je iz grščine prestavil ali iz kakšnega glagolskega originala s cirilskim pismom prepisal. V čitanki so glagolski odlomki razun prvega prepisani s cirilsko azbukjo, kakor je to zaradi težkoč, katere napravlja čitanje glagolice, tudi v znanstvenih knjigah navada. Prav pa je, da je prvi odlomek v prvotnem glagolskem pismu, da imajo učenci priložnost, se tudi temu pismu privaditi. Jaz bi celo želel, da bi jih še nekaj imelo originalno pismo, da bi se lažje spoznale razlike gledé na rabo glagolskih in cirilskih glasov. Odlomki so vzeti iz najboljših staroslovenskih virov: glagolski iz zografskega evangelija, iz spomenika „Glagolita Clozianus“, iz Marijinskega evangelija, Assemanijevega evangelija, sinajskega evhologija, sinajskega psalterja, cirilski pa iz supraselskega zbornika in Savine knjige.

Slovarček (str. 140—177) nam podaja vse besede, nahajajoče se v berilu, ki se ne zlagajo v obliki in pomenu z našo materinščino. Sploh se v njem, kakor tudi v slovnici pri svaki priložnosti opozarja na razlike med staro- in novoslovenščino. Tiskarskih napak, katerih druge knjige jednake vrste navadno kar mrgolé, kar čitatelja silno bega, skoraj ni, vsled česar je vrednost knjige tem večja.

Taka je torej ta lepa knjiga, kakoršne so učitelji, vsenčiliščni slušatelji filologije in učenci srednjih šol, pa tudi drugi slovenski omikanci*, ki se zanimajo za slovensko jezikoslovje, do sedaj močno pogrešali. Naj odpre učeči se mladini krasni tempelj bogatega staroslovenskega jezika! Neizogibna je pa hvaležnost slovenskega naroda neumornemu sestavljatelju, ki je izdal že celo vrsto čitank in s tem spravil pouk slovenskega jezika na srednjih šolah iz starega, vega-stega kolovoza na gladek tir moderne didaktike.

V. Korun.

*) V počitnicah me je neki dobri znanec, ljudski učitelj, povprašal, katera knjiga bi ga najlažje v toliko seznanila s staroslovenščino, kolikor je pač tudi nestrokovnjaku o njej vedeti dobro. Vendar tedaj nisem vedel nič primernega svetovati. Evo sedaj „Staroslovenske čitanke“.

Novosti.

„Teoretično-praktična pevska šola“. Spisal Anton Förster. Četrty natis. — Cena 75 kr. a. v. Ljubljana. 1894. — Tiskal in založil R. Milic. — To delo obsega 110 strani velike 8° in je pisano v nemškem in slovenskem jeziku. Da je delce dobro, jamči nam ime pisateljevo; prepričani smo, da bode učiteljem, ki se bavijo s poukom umetnega petja, prav dobro došlo. Tisk je razločen in zunanja oprava okusna ter dela vso čast znani Milic-evi tiskarni.

„Prirodopni Pouk v ljudski šoli“. Po načelih Friedr. Junge-jevih spisala ravnatelj H. Schreiner in prof. J. Koprivnik. — V Mariboru. 1894. Cena 1 K 60 h, (po pošti 10 h več).

To je naslov knjigi, katero sta ravnokar izdala in založila znana pedagoga slovenska in trudoljubiva sotrudnika naša kot ponatis svojega dela: „Naravopisni pouk v jednorazrednici“ iz „Popotnika“. Učiteljstvo jima je lahko hvaležno na tej posebni izdaji, kajti da tudi imajo Popotnik-ovi čitatelji vsebino te knjige v „Popotniku“, je vendar tvarina po posameznih letnikih tako raztresena, da je vsaj neprilicno jo zbirati. Knjiga pa je priročna in bode dobro služila zlasti vsakemu tovarišu, kateremu se je baviti s predmetom. Za 104 strani obsegajočo knjigo Popotnikove oblike ji je cena res zelo nizka, zato smo propričani, da bodo gg. tovariši segli po njej tem hitreje, ker je izdaja le maloštevilna. — Dobiva se knjiga pri gg. pisateljih v Mariboru, c. kr. učiteljišče.

„Ilustrovani Narodni koledar za navadno leto 1895“. Leto VII. Uredil in izdal Dragotin Hribar v Celji. — Poleg koledarskih stvari obsega ta koledar v „Zabavnem delu“ kratek životopis c. kr. dvornih svetovalcev Franc Šuklje-ja in Dr. J. vit. Zhishmana ter životopis Dr. Fr. Rački-ja s slikami in nekaj poučnih in zabavnih sestavkov iz peres dr. A. Medveda (Na Vezuvu), S. Rutarja (Selitev Slovanov proti jugu), Igo Kaša (Skenderberg) in A. Aškerca (dve pesmi) ter inserate. Z ozirom na lep tisk ter krasno in fino zunanjo opravo je cena zmerna: elegantno vezan komad 1 gld., brošuran pa le 70 kr. Dobiva se pri izdajatelji v Celji.

„Slovsanska knjižnica“. Urejuje in izdaje Andr. Gabršček. Najnovejši (30.) snopič sodrzuje: Iz spisov Pavline Pajk-ove 1. Najdenec. (Povestica. Še nenatisnjena.) 2. Dneva ne pove nobedna pratka. (Povestica. Ponatisnjena.) 3. Nekoliko besedic o ženskem vprašanju. (Ponatis). — „Slovsanska knjižnica“ izhaja v „Goriški tiskarni“ A. Gabršček v Gorici vsakih 14 dni v snopičih od 3—5 pol. Cena posamičnemu snopiču je 12 kr. za naročnike pa po 10 kr. Naročnino je pošiljati naprej in če le mogoče najmanj za 10 snopičev skupaj.

Listek.

Iz planinskega raja.

Pisano kamničevje.

VI.

Ni ti treba biti preveč sentimentalnim, da bi se te ne polastil melanholičen čut opazujoč jesensko prirodu. Listje vené, orumeneva in odpada in vse to nas živo spominja na ločitev in — smrt. Zato se nam vernih duš dan turobnost podvoji, ko smo res, kakor pesnik poje, „na zemlji pol, na nebu pol“. Koliko znakov ljubezni je tedaj videti na grobéh! Koliko pa je pozabljenih grobov! Spominjajmo se pozabljenih gomil, pod katerimi počivajo naši nekdanji sotrpini. Čemu žalovati za njimi, vsaj uživajo na onem svetu pravico. Ako so tudi njihovi grobovi pozabljeni, če jih tudi narod v skupnosti neče spoznavati kot svoje dobrotnike, a v srcih posameznikov vendar le živé, vsaj se nekdanji njihovi učenci pri branji včasih spominjajo onega, ki jih je naučil brati. Spominjati se pa moramo tudi onih naših tovarišev, ki so že davno pred nami ledino orali, dostikrat pod neznosnimi razmerami, dokler jih ni bela smrt popeljala v boljše deželo. V spominu imam učitelje „stare šole“, med kojimi so se nekateri kot samouki odlikovali v vstrajnosti in odločnosti, ter v marsikako kočo zanesli že od nekdanj zaničevano slovensko knjigo ali pesem. Mir torej vsem manom rajnih učiteljev!

Na jedno novo gomilo polagam danes žaloben venec. Radovedni se spogledujete, kateri mrtvec bi bil to? „Regulacijo“ učiteljskih plač na Štajerskem so pokopali.*) Da bi se pa mi učitelji preveč ne

*) Če Bog da, še menda ne bode tako hudo. Sedaj se še upanju ni treba popolnoma odreči.

Uredn.

žalostili, dali so nam majhno miloščino, male „prežice“ (prešce), kakor se običajno dajejo o vseh svetnikih nadležnim in nenadležnim prosjakom. Delavec ni vreden plačila, dokazujete s tem činom, ko z nami ravnote kakor z nevrednimi siromaki. Znani gosp. prelat je celo rekel, da se je s to upravo preveč hitelo. Najbrže je želel še poprej nekoliko enket in komisij, da bi se bila stvar saj za jedno leto zavlekla. Prehitro, čudna beseda, kakor da bi se bilo še le včeraj zvedelo, da na stotine in stotine učiteljskih rodbin trpi bedo, prehit o, kakor da bi poslanci nikdar prehitro ne votirali milijonov za druge namene, ne da bi prašali za deželni ali državni efekt. Regulacija, spavaj torej mirno v Gospodu! Kaj jim mar tem gospodom, kako učiteljem reva krajša življenje in veliko izvrstnih močij polaga v prezgodnji grob. Mi pa bodemo vstrajali in delali, ako nas tudi nočete spoznavati za dobrotnike narodove, ter naše delo, duševno delo plačujete s plačo kmečkega hlapca ali priprostega rokodelca. S tem vam hočemo vrniti, a neshvaležnostijo, ta — milodar, kajti mi pristajemo na tem, da je delavec vreden plačila.

Jednega groba pa si ne smemo učitelji izkopati, da bi zagreblili vanj vzajemno stanovsko ljubezen, naj še taka sila nad nami pritiska. V njej je naša podpora in naša rešitev! Svetu kažimo vedno, da smo složna in delavna rodbina. Da se naša nada ni izpolnila, to ni vredno naše žalosti, tega nas varuje naša stanovska moška zavest, a pokop učiteljske medsebojne ljubezni bi bil vreden joku — bridkega joku. Svantevidsky.

Društveni vestnik.

Iz goriškega okraja. „Učiteljsko društvo za goriški okraj“ z letošnjim letnim občnim zborovanjem ni imelo sreče. Najprej je bil občni zbor naznanjen na dan otvoritve deželne učiteljske konferencije, a ni se mogel vsrčiti radi pomanjkanja časa. Radi poučevanja v nadaljevalnem tečaju ima večina učiteljstva le prvi četrtek vsakega meseca prost dan; prvi četrtek oktobra in novembra pa ni bilo mogoče imeti zborovanja radi godu Njegovga Veličanstva in vernih duš dneva; zato je naprosilo predsedništvo našega društva slavni c. kr. okr. šolski svet, da je dovolil drugi četrtek novembra, t. j. 8. t. m. kot prost dan onim udom našega društva, kareri se udeležé zborovanja.

Tako pičle udeležitve, kakor zdaj še ni doživelo naše društvo pri nobednem zborovanju. Kaj je temu vzrok, je težko uganiti. Zborovanje je bilo sicer naznanjeno le v „Soči“, a ne po posebnih vabilih, kakor navadno, kar je morda vzrok, da kateri društvenik, ali še ložeje, katera društvenica ni doznal za zborovanje.

Zbralo se je komaj toliko društvenikov (13 — nesrečno število), da je bil občni zbor sklepčen. To je dalo povoda gospodu predsedniku Tomažu Jugu, da je izrazil svoje obžalovanje nad tako pičlo udeležitvijo ter konstatoval, da se mlajše učiteljstvo ni udeležilo zborovanja, pri katerem bi si lahko mlajše moči izvolilo v odbor, ako nima zaupanja do

sedanjega, v katerem so sicer starejši učitelji po letih, a ne po duhu: osiveli so, a njih duh je čil, čutijo se mladi med mladimi. Ako želé mlajše moči priti v odbor, prav; morajo pa se pridno udeleževati zborovanj ter društvenega delovanja. Ker pa mlajših moči ni navzočih, kaj naj se stori?

Hoče-li se volitev društvenega odbora prepustiti prihodnjemu občnemu zboru? Da se društvo ogne vsakim neprilikom, ker nimajo društveniki, ki niso navzoči, posebnih vzrokov nezadovoljni biti sé sedanjim odborom „stare garde“, sklenilo se je, da se zborovanje vrši po vspredu.

I. Po vsprejemu treh novih udov, po volitvi dveh zapisnikarjev, prečita tajnik Peter Medvešček poročilo o društvenem delovanju v minolem letu. Poročilo povdarja, da je minolo leto obhajalo društvo svojo desetletnico s tem, da je sprejelo v svojo sredo „Zavezo“. Dalje navaja važnejše pridobitve in vspehe, katere je društvo doseglo v tem času in trdi, da sme društvo biti zadovoljno z delovanjem in vspehi minolih let ter vspodbuja k vstrajnemu delovanju vsega učiteljstva v svojem društvu.

II. Ker je bil društveni blagajnik Anton Bajc zadržan udeležiti se zborovanja radi pogreba vikarja Fr. Hebata — čislana prijatelja učiteljstvu — poročal je predsednik o denarnem stanju, katero je dovoljno. Ne smem pa zamolčati, da ima društvo naše blizu dva stotaka goldinarjev v žepi svojih društvenikov. Že večkrat se je pri občnem zborovanju sprožilo vprašanje, kaj storiti z nemarnimi plačevalci, a vedno se je odložila rešitev v nadeji da dotičniki že storé svojo dolžnost. Da se stvar konečno reši, sprejel se je predlog, da se zamudniki opomnijo pismeno in ako to ne bode pomoglo, nastopi se pot, katera je sicer kočljiva, a gotova. Kdo bi se upal trditi, da se dobijo učitelji, kateri društvu pristopijo, a ne vršijo do njega niti malenkostne dolžnosti, da plačajo 1 gl. letnine?*) Bodi v prihodnje drugače! Pri tej priliki opozorilo se je na to, da društvo naše ni še plačalo znesek 100 gl. pokroviteljine „Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Prosi se torej, da društveniki plačajo zaostale letnine, da stori tudi društvo svojo dolžnost do prekornostne šolske družbe!

III. Tretja točka vspredeja je bila volitev društvenega odbora. Predsednik je opomnil na besede svoje začetkom zborovanja; tajnik se je v svojem poročilu odpovedal radi prevelike oddaljenosti od Gorice, kjer se vrše odborove seje in zborovanja; pevovodja tudi ni več voljan prevzeti težke naloge; občni zbor pa ni hotel drugače, kakor da mora ostati stari odbor v svoji celoti Kljub vsemu odpovedanju in ugovarjanju izvolil se je z vzklikom stari odbor z dvema novima namestnikoma. Odbor je sestavljen tako-le: Predsednik Tomaž Jug, podpreds. Matija Lovrenčič, blagajnik Anton Bajc, pevovodja Ambruš

Poniž, tajnik Peter Medvešček, namestnika pa Leopold Furlani in Ignacij Križman ml.

IV. Od posameznih predlogov naj omenjam sledeče, kateri so se vsprejeli:

1. Da se bode zborovanj udeleževali lahko tudi od Gorice oddaljeni društveniki, naj zboruje društvo tudi izvan mesta.

2. Da bodeta učiteljstvo v c. kr. okr. šolskem svetu njega zastopnika boljše zagovarjala, naj ne bodeta vedno zapisnikarja.

3. Da bi učiteljstvo doseglo že s 1. januarjem 1895. zboljšanje žalostnega materialnega stanja, kakor se glasi načrt zakona, katerega je sprejel v zadnjem zasednji vis. deželni zbor, naj se društvo obrne s prošnjo do slavnih c. kr. okr. šolskih oblastnij in do vis. deželnega odbora, naj se blagovoli naravnati, da stopi dotični zakon v veljavo že s 1. januarjem 1895. tudi v slučajih, ako dotični načrt ne zadobi Najvišjega potrjenja, ampak se vrne vis. dež. zboru v popravek.

Doslej namreč načrt ni še potrjen in slišijo se glasovi, da se je vrnil, ali da se še le vrne dežel. zboru radi malenkostnih pogrškov. Prošnja našega društva meri na to, da tudi v novem — popravljenem načrtu — ostané nespremenjen § 13 (zopet nesrečno število!), kateri se glasi (zdaj in naj se glasi tudi v prihodnje): — „Ta zakon stopi v veljavo dne 1. januarja 1895.“ — Zgodi se!!

Na svidanje pri prihodnjem zborovanju — ne v Gorici, ampak na deželi kje — a v običajnem obilnem številu, ne pa v „Judeževem številu“, kakor zdaj!

—e—

Hum pri Ormoži. (Učiteljsko društvo.)

Prvo zborovanje v novem šolskem letu vršilo se je 4. listopada t. l. v ormožkem šolskem poslopju. Žalibog, da je bilo prav slabo obiskano. Precej pri prvem zborovanju pokazala se je „stara“ nemarnost v udeleževanju zborovanj. Dal Bog, da bi se že vsaj odstranila ta nemarnost in brezbriznost, katera še vedno veje med nekaterimi društveniki, ter jim posijala že skoraj tista trdna, neomahljiva moč značaja da bi se zavedali namena društva ter njegovih dolžnostij!

Predsednik med drugim pozdravi novo pristopivšega uda gosp. Franca Canjka, učitelja pri Sv. Bolfanku blizu Središča, katerega smo vsi s krepkim „živio“ presrečno pozdravili. Čita se nadalje zapisnik o zadnjem zborovanju, kateri se brez ugovora vsprejme. Potem sledi poročilo o letošnjem zborovanju „Zaveze“ v Gorici. Delegat, gosp. Anton Porekar nam je res marsikaj zanimivega povedal o primorskih kolegih. Z veseljem smo poslušali vsi o njih vzajemnosti in zastopnosti. Kakor povsodi, tako ugnezdile so se tu pa tam tudi med njimi kake osobne malenkostne mržnje, ki pa nimajo nikakega vpliva takrat, ko se gre za sveto našo stanovsko stvar. To so pokazali tovariši iz Primorja

*) Žalibog, da je tudi drugod tako. Uredn.

ravno o priliki letošnjega zborovanja. Od prve točke do zadnje vršilo se je vse tako imenitno ter vstrajno, da je moral biti vsak očaran njihove zavednosti. Da, zavedajo se svojih stanovskih dolžnostij bolj nego kje drugje, zato: „Vsa čast primorskim tovarišem!“ Da pa so nevstražni ter, da jim je le jedino za stanovsko čast in povzdigo, pokazali so pri priliki „odkritja spominske plošče slovečega matematika Dr. Fr. vit. Močnika v Cerknem“, kamor se je vkljub slabemu vremenu ter silno napornej poti podala tolika množica primorskih tovarišev ter tovarišic, da je bilo veselo. Omenja dalje, da gledé na odseke ter podrobnosti, ki so se vršile po zborovanji, ne bode dosti poročal, ker je to že itak dovolj natančno poročano v „Popotniku“; povdarjal je tembolj podjetje A. Gabersček-ove knjižice, ki slovi: „Knjižica za mladino“, katera bode v kratkem jela izhajati. Poročilo o novih tridelnih računih se za prihodnje zborovanje prihrani. Z veseljem smo vsprejeli tudi poročilce g. Vaude, ki nam je ob kratkem razložil vsebino skladb gosp. Volariča, ki glase „Slovenske pesmi“ ter poročilce gosp. Rajšpa, ki nam je o neke nemške metodični knjigi, katera je došla društvu, toliko povedal, da veje iz nje Lavtarjev duh. Gosp. predsednik naznani nadalje, da je okrajni odbor ormoški do sedaj dovolil 25 gl. onemu učitelju, ki bi šel v obrtni tečaj v Gradec. Podpora se hvaležno vsprejme. Kot dan prihodnjega zborovanja določí se 2. gruden. Opozarja se še na „Popot. koledar“ ter se zborovanje zaključí. Upajoč, da se prihodnjic v večjej množici udeležite zborovanja, bilježim se

A. Š. Humčan.

Iz okolice ptujske. Učiteljsko društvo za ptujski okraj zborovalo je 8. nov. 1894. v šoli okolice ptujske. Predsednik navzoče prisrčno pozdravi, konstatuje sklepčnost zbora ter predstavi pet novih udov, ti so gg.: Brumem Anton, Fras Janko, Jelovšek Fortunat, Paher Adolf in Vrečko Jakob, katerim tovariši zakličejo prisrčni „živio“. Potem se prečita zapisnik od 7. junija, kateri se jednoglasno odobri. Mej dopisi se čita Najvišja zahvala Njih Veličanstva za izraz udanosti in zvestobe učiteljstva povodom pros. ave petindvajsetletnice učit. društva; (burni „živio“-klici). Nadalje se je čital dopis učit. društva za okolico mariborsko gledé na učit. konvikt na Spodnještajerskem. K temu vprašanju oglasilo se je več udeležencev, ki so se večinoma strinjali povdarjajoč, da je misel krasna, a ideja še ni dozorela;

v principu se strinjamo z ustanovo takega konvikta, a reč še se sedaj ne da realizirati.

O prirejeni slavnosti poroča gosp. Dragotin Zupančič; društvo čutilo se je dolžno posebno zahvalo izreči gosp. Zupančiču, gospodičinama Miciki in Tončki Štupica, kakor gospodoma Porekarju in Šabcu za sodelovanje. Na to poroča zelo obširno delegat gosp. Klanjšček o zborovanji „Zaveze“, iz katerega poročila smo še marsikaj povzeli, česar v novinah čitali nismo. Tretja točka, predavanje gosp. Zupančiča, morala je radi pomanjkanja časa odpasti.

Konečno poroča gosp. predsednik, da je odbor sklenil, vse tiste ude, ki zborovanj ne obiskujejo redno in tudi letnine ne plačujejo, resno pismeno opomniti, da naj spolnjujejo svoje dolžnosti, sicer se smatrajo za izstople.

Upamo, da se prihodnjic polnoštevno snidemo.

Ptujski okraj. (Vabilo.) Ptujsko učit. društvo imelo bode v nedeljo 2. decembra ob 1/2 11. uri predpoludne glavno zborovanje se sledečim vspeedom: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročilo predsednika, blagajnika in knjižničarja o delovanji društva v tem letu. 3. Predavanje: Petje v ljudski šoli (gosp. Drag. Zupančič.) 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi vljudno

o d b o r.

Iz celjskega okraja. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj zborovalo bode v četrtek 6. decembra t. l. ob običajnem času v okoliške šoli celjski z nastopnim dnevnim redom: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. Začetek modrosti je strah božji. Podava gosp. Iv. Stukelj. 5. O VI. skupščini „Zaveze slov. učiteljskih društev“ v Gorici, poroča gosp. A. Gnus. 6. Nasveti. K prav obilnej udeležitvi vabi najvljudneje o d b o r.

Hum pri Ormoži. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za ormoški šolski okraj bode imelo redno zborovanje 2. grudna t. l. ob 1/2 11. dopoludne v ormoškem šolskem poslopji sé sledečim vspeedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo gosp. Rajšpa o razvrstitvi in praktični uporabi nove tridelne Močnik-ove računice. 4. „Risanje brez stigem“ na višji stopnji; podava gosp. Ernst Slanc. 5. Slučajni nasveti in predlogi. Pri zborovanji pobirala se bo naročnina za „Popot. koledar l. 1895.“ K obilni udeležbi vabi vljudno o d b o r.

Dopisi in druge vesti.

Maribor. K izpitem učiteljske usposobljenosti, ki so se pred tukajšujo izpraševalno komisijo vršili od 5. do 15. novembra, se je oglasila 24 kandidatov (jeden med njimi za meščanske šole) in dve

kandidatnji. Jeden kandidat je med izpitem odstopil, 4 pa so bili reprobirani. Dostali so izpit: Gospici Antonija in Marija Stupca, podučiteljci pri Sv. Marku (obé z odliko) ter gospodje:

Bezjak Simon, podučitelj pri Sv. Tomaži, Brenc Armin, podučitelj v Šmartnem pri Gornjemgradu, Breznik Franc, podučitelj v Lehnu, Druzovič Hinko, podučitelj v Poličanah, Freuensfeld Anton, podučitelj v Ormoži, Grill Rudolf, podučitelj v Ločah, Kitek Jožef, podučitelj v Št. Vidu, Pečar Svečko, podučitelj v Št. Pavlu v Sav. dol., Pulko Valentin, podučitelj pri Sv. Marjeti niže Ptuja, Rattey Anton, podučitelj v Wildonu, Rošker Franc, podučitelj v Šmarji, Schaup Janez, podučitelj v Št. Ožbaltu, Serajnik Domicijan, podučitelj v Ptujski okolici, Sotošek Martin, pomožni učitelj v Pilštanji, Urlep Janez, podučitelj v Št. Ilji v Slov. gor., Vodenik Šimon, podučitelj v Slov. Bistrici, Wretzl Karol, podučitelj v Rogatci in Zidar Franc, podučitelj v Laškem trgu.

Pri pismenem izpitu bile so izdelati te-le naloge:

I. Iz pedagogike. A. za ljudske šole: Ueber die Aufmerksamkeit und die Mittel zur Erzielung derselben.

B. za meščanske šole:

1. Die ästhetische Bildung in der Volksschule. Mit besonderer Rücksichtnahme auf die Gegenseite der vom Candidaten gewählten Fachgruppe.

2. Kurze Uebersicht und Charakteristik der drei pädagogischen Hauptzwecke des Comenius.

II. Slovenski učni jezik. Ako hoče dober učitelj biti, bodi svoji deci solnce, katero sija, ogreva in oživlja, ne pa ponočni mesec, mrzel in zaspan.

III. Nemški učni jezik. Za meščanske šole: Lessing's Bestrebungen zur Hebung des deutschen Dramas. Voran ist eine entsprechende Disposition zu stellen.

IV. Izračunstva in oblikoslovja. 1. Von der Station A werden nach der 114km entfernten Station B 15 Quadratsteine, von denen jeder 73dm lang, 45dm breit und 5dm hoch ist, verfrachtet; was ist an Fracht zu zahlen, wenn für je 50kg und 1 Meile (=76km) 1/4 kr. zu zahlen sind? (specif. Gewicht 256kg).

2. Wie viel Bogen Papier von 48cm Länge und 40cm Breite sind zum Ueberkleben von 5 Kugeln erforderlich, deren jede 24cm Durchmesser hat, wenn für Verschnitt 5% dazu gerechnet wird?

3. Eine Arbeit war durch 94 Arbeiter in 3 Abtheilungen zu 24, 40 und 30 Mann für die Accordsumme von 844 fl. übernommen. Wenn nun die erste Abtheilung 14, die zweite 12 und die dritte 15 Tage gearbeitet hat; wie viel erhielt jede von obiger Summe? (Dabei ist die Methode anzugeben, nach welcher derartige Aufgaben in der Volksschule zu behandeln sind. — Slovenci slovenski.)

V. Iz realij. Za ljudske šole: 1. Andr. Hofer. (Stoff zur Behandlung in der Volksschule.)

2. Auswahl und methodische Gliederung des Stoffes bei Behandlung der Hühnerhabichte auf der Mittelstufe. (Slovenci slovenski.)

3. Der Schatten, methodische Behandlung desselben an der Oberstufe. (Slovenci slovenski.)

B. za meščanske šole:

a) Iz geografije: 1. Es ist methodisch zu entwickeln, wie die Mittagslinie bestimmt wird, warum ist ihre Bestimmung zur Zeit der Solstitien genauer als zur Zeit der Aequinoctien?

2. Der Antheil Oesterreichs am Flußgebiete des adriatischen Meeres in physikalischer und cultureller Beziehung. (Mit Skizze.)

b) Iz zgodovine: 1. A. Julius Caesar und Alexander der Große eine Parallele.

2. Die wichtigsten Theilungen der Habsburgischen Länder; im Anschlusse daran ist darzustellen, was die Habsburger für die Centralisation der Länder gethan haben und durch welche Gesetze die Einheit der letzteren gewährleistet ist.

Maribor. Gospod učitelj Valentin Štolcer v Razboru pri Slovenjemgradu je zložil mašo k Marovim besedam „Oglej z nebes se v milosti itd.“ in jo je potem, ko jo je gosp. Anton Nedved, c. kr. učitelj godbe v Ljubljani popravil, milostljivemu gospodu knezoškofu dr. Mihaelu Napotniku poklonil. Njih visokost so v lastnoročnem pismu od 16. grud. 1893 skladatelju izrekli, da je ta skladba v cerkvenem duhu zložena, nek slaven cerkveni skladatelj pa se je o tej skladbi tako-le izrazil: „Maša Valentina Štolcerja za četiri glase z orgljami se vestransko zelo priporoča. Izdelana je skrbno in po pravilih umetnosti in je milodoneča. V obče veje iz celega dela neka blaga posvečenost, katera srce močno k pobožnosti povzdiguje in se zamore prištevati mašam, cecilijansko prizadevanje podpirajočim. Ker ta zelo marljivo izdelana in dobro ubrana skladba ni težka, je želeti, da bi se zaradi njene lahko umevne, prijetne in praktične vrednosti splošno v cerkvah rabila, kar so tudi milostljivi, visokocastiti gospod knezoškof želeli pisaje skladatelju: „Bog blagoslovi Vaše delo!“ Ker skladatelj namerava čisti znesek od prodanih iztisov voliti dobremu namenu, se gledé na to njegova maša častiti duhovščini, gospodom učiteljem, organistom in vsem prijateljem cerkvene godbe najtopleje priporoča.

Partitura veljala bo 1 K, po pošti 20 h več.

Gospodje, ki to skladbo želé, naj se pismeno obrnejo do skladatelja gosp. Valentina Štolcerja, učitelja v Razboru pri Slovenjemgradu in sicer najhitreje in v obilnem številu, da bo mogoče rokapis brž tiskarni izročiti.

Iz Goriškega. Kakor je znano cenjenim „Popotnikovim“ čitateljem, spremenil je bil v zadnjem zasedanji naš slavni deželni zbor oni paragraf, ki določuje učiteljske plače tako, da bi prišlo po novem zakonu nekoliko več učiteljev, učiteljic v I. oziroma v II. plačilno vrsto. To je le mrvica za učiteljstvo, kajti plače so ostale še vedno iste: 400,

500, 600; vendar mi, ki poznamo domače zastopnike v dež. zboru, smo se tudi te drobtinice razveselili, saj nam priča vsaj o dobri volji naših „očetov“ in o njihovi naklonjenosti do učiteljstva, do šole, do napredka. Ne brez uzroka so se torej veselili dotični srečni učitelji in učiteljice, da dobé z novim letom 1895. 100 oziroma 80 glđ. več, kar je pri naših bornih plačah lep zboljšek! Toda, da danes oni zakon še ni dobil Najvišjega potrjenja in kdo vé, ali bo kaj ali se nepotrjen vrne — Bog se usmili!

Željno pričakujemo pa tudi naš „Popotnikov koledar“, ki se je vsaj meni tako prikupil (in mislim tudi ogromnej večini učiteljstva), da bi ga le težko pogrešal. Kolikokrat mi je bil jedini tovariš! Tu sem našel nekdanje svoje sošolce, svoje znance in prijatelje, premišljeval o njih in o urah, ki smo jih skupaj prebili! Koliko lepih, radostnih spominov se mi je vzbujalo in se mi vzbuja vsakokrat, ko imam naš koledar v roki! Pa tudi zanima me izvedeti, kje je sedaj ta in oni tovariš, kako „visoko“ je že prišel itd. Zatorej mislim, da ni pravi učitelj tovariš oni, ki ga ne zanima ta koledar in si ga vsled tega ne naroči ter je morda uzrok, da to podjetje zaostaja. Poročal bi Vam tudi mnoge spremembe mej učiteljstvom v našem okraji, toda ker itak v kratkem dobimo v roke koledar, ki nam vse natančno pove, opuščam to. Omeniti pa mi je dveh prememb, ki jih je sklenil naš slavni c. kr. okr. šolski svet v svojej zadnjelj seji. Imenoval se je nadučitelj za Škocijan in jeden nadučitelj je prišel iz III. plač. vrste v II. Značilno je pri tem to, da sta oba imenovana sorodnika (jeden svak, drugi nečak) dveh udov v okr. šol. svetu!

Iz sežanskega okraja. V seji pomnoženega c. kr. okrajnega šolskega sveta, 31. oktobra t. l. se je vsprejel že omenjeni predlog, da se najme pri kranjski hranilnici dostatno vsoto kapitala, s kojim se bodo gradile potrebne šolske stavbe. Temu predlogu mora pritrđiti deželni šolski svet in deželni odbor. Ako zadobi ta prodlog svojo moč, ustreže se nedostatnosti šolskih stavb v okraji, znižajo se šolske doklade, kajti se ne bode vporabil v jednom letu ves gradbeni kapital, ker se bode vsako leto le nekoliko šol zidalo; okrajnemu zalogu pa bodo tekle tudi obresti od posojene glavnice. V prihodnje leto se nameravajo zidati te-le jednorazrednice: Avber, Barka, Divača in Veliki dol; dvorazrednici: Nabrežina in Štanjel.

Radi pomanjkanja učiteljev morale so se združiti ex currendo Pliskovica-Veliki dol, Barka-Vatovlje. V Selah nad Brestovico se je ustanovila nova jednorazrednica in združila začasno eksurendno z Brestovico.

Gosp. Josip Čuček, učitelj na Vatovljah je uradno premeščen v Avber, gospa Kristina Nabergoj-

Piano je začasno nameščena kot učiteljica na jednorazrednico na Devinščini pri Proseku. Mojmir.

Od nekod. Podpisani bi rad čul mnenje skušenih tovarišev o tej-le stvari:

Ali naj v ljudski šoli rabimo pri telovadbi povelja, ki so prikrojena po vojaškem „Dienstreglementu“ oziroma „Vežbalniku“, hotéč dečkom olajšati „vojaški stan“, ali ne? Razlogi za pro in contra naj se naslanjajo na §§. zakona od 14. maja 1869, posebno na paragraf, ki obsega definicijo ljudske šole, Radovednež.

Iz Ljutomera. Za Josip Freuensfeldov spomenik, oziroma za prevožnjo njegovih posvetnih ostankov so darovali:

	kron. rin.
Gđc. Milka Pirnat, uč., Konjice	2.—
Gđc. Ema Vošnjak, uč., Šostanj	6.—
Učiteljsko društvo Št. Lenart v slov. gor.	7.—
G. Anton Božič, posestn., Radoslavci	1.—
Bralno društvo Mala nedelja	8.—
G. Jože Križanič, žup., Slavatinci	2.—
C. g. Mat. Meznarič, kaplan, Sv. Urban	4.—
Neimenovan, Hoče	2.—
Gđc. Wessner, uč., Ljubljana	12.—
Učiteljsko društvo Slov. Bistrica	9.—
G. Ivan Kramar, uč., Loka	40.—
C. g. Matija Meško, župn., Kapela	6.—
G. dr. L. Filipič, odv., Celje	10.—
G. Jože Šinko, tržan, Središče	2.—
C. g. Tomažič, kapl., Konjice	6.—
Neimenovan, Ljutomer	2.—
Gspa. Škrlec, tržanka	2.—
G. Oton Ploj, c. kr. notar, Radgona	10.—
G. Belšak, župnik, Radgona	2.—
G. Jan. Kosar, Radgona	4.—
G. Fran Moravec, kapl., Radgona	4.—
G. dr. Pikel, odv. kandidat, Radgona	2.—
G. Ivan Simonič, Radgona	2.—
G. Josip Ferenc, Radgona	3.—
G. Janko Frasov, Radgona	2.—
G. dr. Gorički, odvetnik, Radgona	10.—
C. g. Emeran Šlander, duhovnik, Radgona	4.—
G. Globočnik, c. kr. notar, Vel. Lašče	2.—
G. Preširen, Vel. Lašče	2.—
G. Škofič, Vel. Lašče	2.—
Citalnica, Ptuj	40.—
Igrokaz „Čorček“, Ljutomer	91.14
Družba sv. Mohorja, Celovec	38.—
G. Ernst Slanc, naduč. Sv. Bolfank	10.—
G. Franc Štamper, gostiln., Vuzmetinci	10.—
G. dr. Karol Slanc, odvetnik, Rudolfovo	4.—
G. Franc Slanc, naduč., Litija	4.—
G. Ivan Kosi, uč., Središče	4.—
G. dr. Špasič, zdravnik, Središče	2.—
G. Makso Robič, trgovec, Središče	2.—
G. Fr. Lichtenwallner, učitelj, Središče	2.—
G. J. Hočever, tržan, Središče	2.—
G. M. Šalamun, naduč. Sv. Miklavž	2.—
C. g. Iv. Trampuš, župn., Sv. Bolfank	2.—
Neimenovana gospiča, Središče	2.—
G. J. Štrenkl, uč., Središče	2.—
G. dr. Kvido Srebré, odvetnik	2.—
G. Fr. Megla, uč., Svetinja	1.—
G. dr. Fr. Zabavnik, Središče	1.—
G. Fr. Hrašovec, c. kr. okr. zdravn.	8.—
G. Anton Gregorec, stud. med.	2.—
Otročja igra, Ljutomer	16.26

	krona rin.
G. Emil Volc, učitelj, Trbovlje-Vode	1.—
Č. g. Pankracij Gregorec, kaplan, Trbovlje	2.—
Č. g. Anton Vetrnik, kaplan, Trbovlje	4.—
G. Anton Weixler, uč., Trbovlje-Vode	1.—
G. Janez Kern, naduč., Trbovlje-Vode	—,40
G. Ivan Logar, uč., Trbovlje	2.—
G. Gustav Vodusek, naduč., Trbovlje	1.—
Gdč. Marta Suher, uč., Trbovlje-Vode	2.—
Gdč. Ana Wessner, uč., Trbovlje-Vode	2.—
G. Florjan Polše, uradn., Trbovlje-Vode	2.—
G. France Habianič, trgovec, Ljubljana	2.—
Učiteljsko društvo Ptuj	17,20
Učiteljsko društvo Slovenji-Gradec	12.—
G. Ivan Rogina, župan	4.—
G. J. Sajé, Slovenji-Gradec	1.—
„Oče so rekli da le“, igra, Ljutomer	16,12
G. Anton Rajh, uradn., Gradec	10.—
G. Ivan Balon, vinorej. komisar, Gradec	4.—
Gspa. Olga Balon, Gradec	2.—
Gspa. Lojza Razlag, posestn., Brežice	2.—
G. Fr. Firbas, c. kr. notar, Brežice	2.—
G. Ivan Munda, c. kr. živinozdravn., Brežice	2.—
G. Jože Agrež, zas. uradn., Brežice	2.—
G. Leo Schwentner, knjigotržec, Brežice	2.—
G. Fr. Planinc, poštni načeln., Brežice	1.—
G. Andrej Levak, veleposestn., Brežice	1.—
Č. g. Josip Mešiček, provizor, Brežice	1.—
G. Jos. Šetine, odv. konc., Brežice	1.—
G. Jos. Stanic, not. konc., Brežice	1.—
G. Anton Spindler, c. kr. knjigovod., Brežice	1.—
G. Andrej Spindler, uradn., Brežice	1.—
G. Emer. Moric, naduč., Brežice	1.—
G. Fr. Kramar, uč., Brežice	1.—
G. Jos. Pečnik, uč., Brežice	1.—
G. Fr. Černelc, uč., Brežice	1.—
G. Vekoslav Pečnik, uč., Brežice	1.—
G. J. Supan, uč., Brežice	1.—
Gdč. Franč. Hübl, uč., Selnica	1.—
Gdč. Ana Janžar, uč., Jarenina	1.—
Gspa. Berta Aufrecht, uč., Maribor	1.—
Gdč. Marija Turk, uč., Studenci	1.—
G. H. Schreiner, ravn., Maribor	4.—
G. A. Gselman, uč., Dobravec	2.—
G. Peter Pavlin, uč., Št. Peter	2.—
G. Janez Spritzelj, uč., Sv. Marjeta ob P.	2.—
G. Jurij Arnuž, uč., Sv. Jakob	2.—
G. Karl Kotnik, naduč., Selnica	2.—
G. Jožef Lasbacher, naduč., Ruše	2.—
G. Jožef Slekovec, naduč., Jarenina	2.—
G. Matija Lichtenwallner, uč., Ruše	2.—
G. Jožef Cizel, uč., Lembah	2.—
G. Ivan Weixl, naduč., Kamnica	2.—
G. M. J. Nerat, naduč., Maribor	2.—
G. Zabukovšek, uč., Sv. Marjeta ob Pesn.	1,40
G. Fran Pučelik, uč., Fram	1.—
G. Mart. Lesjak, uč., Ruše	1.—
G. J. Urlep, uč., Št. Ilj	1.—
G. Fr. Šijanec, naduč., Sv. Jakob	1.—
G. Vekoslav Krivec, uč., Slivnica	1.—
G. Fr. Pristernik, uč., Sv. Jakob	1.—
G. Ivan Klenovšek, uč., Jarenina	1.—
G. A. Ornik, naduč., Lembah	1.—
G. F. Hauptman, uč., Svičina	1.—
G. Jak. Kopic, naduč., Lehen	1.—
G. J. Breznik, uč., Lehen	1.—
G. K. Pestevšek, naduč., Slivnica	1.—
G. Fr. Pirkmaier, naduč., Fram	1.—
G. V. Jug, uč., Sv. Mikiavž	1.—
G. Kotzmuth Janez, naduč., Sv. Urbanu	1.—
G. Sajé, uč., Krško	1.—
G. Jezernik, uč., Krško	1.—
G. pl. Raucher, uč., Krško	1.—

	krona rin.
G. Ravnikar, uč., Krško	1.—
G. Sone, uč., Krško	1.—
G. Pavčić, uč., Krško	1.—
G. dr. Klasar, Krško	1.—
G. Gabršek, uč., Krško	1.—
G. Lunder, uč., Krško	—,50
G. Gantar, uč., Krško	—,50
G. Pretnar, uč., Krško	—,64
G. Fr. Sršen, trgovec, Ljutomer	10.—
G. Ant. Šlamberger, c. kr. notar, Ljutomer	4.—
G. Jos. Ivančić, c. kr. kontrolor, Ljutomer	4.—
Č. g. Matija Vaupotič, kaplan, Ljutomer	4.—
Č. g. Ivan Skuhala, dekan, Ljutomer	2.—
Č. g. Jože Ozmec, kaplan, Ljutomer	2.—
G. Jakob Volovec, trg. pomočnik, Ljutomer	2.—
G. Alojzij Vršič, trgovec, Ljutomer	2.—
G. Ivan Kukovec, tržan, Ljutomer	2.—
G. Anton Misja, tajnik posojilnice, Ljutomer	2.—
G. Gabrijel Postružnik, uč. v pok., Ljutomer	2.—
G. dr. Iv. Farkaš, zdravnik, Ljutomer	2.—
G. Ljudevit Babnik, tržan, Ljutomer	2.—
G. Ivan Vaupotič, gostilničar	2.—
G. Ferd. Herzog, trgovec, Ljutomer	2.—
G. Janko Erjavec, uradnik, Ljutomer	2.—
G. Toma Žargaj, c. kr. knjigovod., Ljutomer	2.—
Gdč. Angela Mayer, trž. hčer, Ljutomer	2.—
G. Fr. Repič, trgovec, Ljutomer	2.—
G. Martin Čagran, urar, Ljutomer	2.—
G. Mart. Karba, sedlar, Ljutomer	2.—
G. Jože Velnar, mizar, Ljutomer	2.—
Gdč. Erna Razlag, učiteljica	2.—
G. Cebiš, postajni vodja, Ljutomer	1.—
G. Viljem Schneider, trgovec, Ljutomer	1.—
G. Vatroslav Mohorič, posestnik, Ljutomer	1.—
G. Ivan Bratuša, čevljar, Ljutomer	1.—
G. Fran Zacherl, učitelj, Mala nedelja	1.—
G. M. Viher, učitelj, Ljutomer	—,80
G. Fr. Stanjko, tržan, Ljutomer	—,60
G. Fr. Gotlich, gostilničar, Ljutomer	—,40
G. R. Steiner, Ljutomer	—,40
G. Alojzij Čimerman, tržan, Ljutomer	—,40
G. Anton Lašič, mizar, Ljutomer	—,40
G. Jos. Strniša, učitelj, Cezanjevci	—,40
G. Vodenik Simon, učitelj, Slov. Bistrica	10.—
G. Vabič Franc, nadučitelj, Runeč	60.—
G. Pušenjak Toma, nadučitelj, Cven	2.—
G. Babič Martin, kmet, Krapje	2.—
G. Andrej Mir, zid. mojster, Kapela	2.—
G. Anton Herzog, učitelj, Sv. Križ	2.—
G. Karba Janko, učitelj, Ljutomer	2.—
G. Vrščaj Ivan, učitelj, Ljutomer	2.—

Vsem p. n. darovalcem in darovalkam izreka podpisano društvo najtoplejo zahvalo. Bog povrni stotero !!

Za učiteljsko društvo v Ljutomeru:

Janko Karba, blagajnik.

Ljutomer, 18. oktobra 1894.

Zahvala.

Slavno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo tukajšnji šolski mladini brezplačno podariti mnogo raznovrstnega šol. blaga, za kar se v njenem imenu najiskrenejše zahvaljuje.

Krajni šolski svet in voditeljstvo ekskur. šole v Bojancih,
26. oktobra 1894.

F. Bitenc, učitelj.

Razpis natečajev.

Št. 634.

Razpis natečaja.

(Mesto učiteljice ženskih ročnih del.)

Mesto učiteljice ročnih del skupno za ljudski šoli v Pišecah in Globokem z nagrado 160 glđ. na leto pri dolžnosti poučevati na vsaki šoli po 5 ur, torej skupaj 10 ur na teden, se razpisuje v opetno nameščenje.

Prositeljice za to mesto naj vložijo svoje z dokazom formalne učne usposobljenosti in z domovnico opremljene prošnje predpisanim službenim potom do **20. decembra 1894** pri krajnem šolskem svetu v Pišecah (pošta Brežice-Rann).

Okr. šol. svet v Brežicah, 9. nov. 1894.

Predsednik: Tax s. r.

Št. 529.

Razpis natečaja.

(Podučiteljska služba.)

Na javnih ljudskih šolah III. plač. razreda v Artičah in Pišecah je namestiti po jedno, na Bizeljskem, IV. plač. razred pa sta namestiti dve podučiteljski mesti definitivno, eventualno provizorično.

Prosilci za katero teh mest naj vložijo svoje, z zrelosto spričevalom, event. s spričevalom učne usposobljenosti in z domovnico opremljene prošnje potom predstojnega okr. šol. sveta pri dotičnem krajn. šol. svetu do **20. decembra 1894**.

Okr. šol. svet v Brežicah, 10. nov. 1894.

Predsednik: Tax s. r.

Št. 603.

Podučiteljska služba.

Na dvorazrednici v Runčah je namestiti podučiteljsko službo z dohodki po IV. plač. razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje s spričevalom učne usposobljenosti in z domovnico opremljene prošnje predpisanim potom do **16. decembra 1894** pri krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Ormoži, 2. novembra 1894.

2-2

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 1480.

Učiteljska služba.

Na trirazredni ljud. šoli na Vurbergi (Wurmberg), III. plač. vrsta in prosta izba, je učiteljska služba razpisana.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmogni prositelji naj vložijo svoje prošnje, obložene s spričevalom zrelosti, usposobljenosti in z domovnico do **16. decembra t. l.** pri krajnem šolskem svetu Vurberškem.

Okr. šolski svet Ptuj, 17. novembra 1894.

1-2

Predsednik: Scherer s. r.

Leto se nagiba h koncu, a v knjigi naročnikov izgleda, ko bi se še le začelo. Ogromno število prejemnikov lista še nam za tekoče leto ni nič naročnine poslalo, mnogi pa so se odzvali le za pol leta, ne omenjajoč onih, ki so na dolgu od prejšnjih let, skupno nad 1000 gold. Da pri takih razmerah tudi mi ne moremo redno spolnjevat svojih dolžnostij, je pač jasno, vsekako pa žalostno in malo častno za one, ki so krivi teh razmer. Prosimo vse, katere tiče, apelujoč na njih stanovsko čast, da prihodnji mesec gotovo storijo svojo dolžnost, da ob konci leta zamoremo tudi mi poravnati svoje račune. Upamo, da ta naš poziv ne bode ostal „glas vpijočega v puščavi“. Upravništvo.

Vsebinska. I. Enketa za ureditev učiteljskih plač na Štajerskem. (I.) — II. Slovniska teorija Kernova. (Dr. Bezjak.) (X.) — III. Tretja deželna učiteljska konferencija v Gorici. (Konec.) — IV. Slovstvo. (Ocena, Novosti.) — V. Listek. (Iz planinskega raja.) (Svantevidsky.) (VI.) — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Natečaji.

Št. 2095.

Razpis učiteljskih služb.

V tem okraju se razpisujejo sledeče službe:

1. učitelja-voditelja jednorazrednice v Desklah in v Višnjeviku;
2. potovalnega učitelja za Vrata in Gor. Lokavec;
3. Službe učiteljic v Rihenbergu, Kviškem in v Šmarjah;
4. služba učiteljice ročnih del šole v Desklah, na Gorenjempolji in v Plaveh.

Službe pod 1, 2 in 3 navedene so III. plač. vrste; dohodki teh so določeni v deželnih šolskih postavah 10. marca 1870 in 4. marca 1879; potovalni učitelj dobival boe tudi 80 glđ. potnine na leto.

Učiteljica ročnih del pa prejema bode letno nagrado 180 glđ.

Prošnje s postavnimi spričevali učit. sposobnosti je vložiti do **5. januarja 1895** pri dotičnih krajnih šol. svetih po predstavljenih oblastnjah.

C. kr. okr. šol. svet v Gorici, 15. nov. 1894.

Št. 1235.

Učiteljska služba.

Na trirazredni ljudski šoli v Zavrči (Sauritsch), IV. pl. vrsta in prosta izba, je učiteljska služba razpisana.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmogni prositelji naj vložijo svoje prošnje, obložene s spričevalom zrelosti, sposobnosti in z domovnico do **1. decembra t. l.** pri krajnem šolskem svetu Zavrčnem.

Okr. šolski svet Ptuj, 26. oktobra 1894.

2-2

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 808.

Razpis natečaja.

V kozjanskem šolskem okraju je popolniti ta-le učna mesta definitivno, eventualno provizorično:

1. Mesto učitelja in šolskega voditelja na javni sedaj še jednorazredni ljudski šoli IV. plač. razreda v Ulimiji.
2. Podučiteljsko mesto na javni ljudski šoli, III. plač. razreda v Podsredi.
3. Po jedno podučiteljsko mesto na javnih ljudskih šolah, IV. plač. razreda v Bučah, na Polji, v Koprivnici in na Prevorji.

Prosilci za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, ki imajo biti opremljene z zrelostnim spričevalom, event. s spričevalom učne usposobljenosti, z domovnico in z ozirom na učiteljsko mesto v Ulimiji tudi z dokazom usposobljenosti za subsidiarno poučevanje v katol. veronauku, potom predstojnega okr. šolskega sveta pri dotičnem krajnem šolskem svetu do **22. decembra 1894**.

Okr. šolski svet v Kozjem, 12. nov. 1894.

Predsednik: Tax s. r.